

Persmap.

Heropstart vaderlandslievende vereniging Brigade Piron – Politieke Gevangenen

De Jeugd betrekken bij de herinnering van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog !

Wanneer : **woensdag 23 september 2020 om 10:00 uur**
Waar : lokaal oud-scouts 'De Smisse', Vest 9A, Herentals
binnenplein Besloten Hof, Nonnenstraat 12, Herentals

Doel van het persmoment :

- **Bekendmaken** van de heropstart van de vaderlandslievende verenigingen 'Brigade Piron' en 'Politieke Gevangenen' aan de regionale pers en de aanwezige officiële genodigden.
- **Toelichting** van de doelstellingen en de werking van de hernieuwde vaderlandslievende verenigingen over het belang van herdenkingen en de betrokkenheid ervan met de schoolgaande jeugd.
- **Herdenking** van de bevrijding van Herentals op 23 september 1944 met een ceremoniële plechtigheid en muzikale begeleiding in het Besloten Hof
- **Overdracht** van het peterschap van het monument van de gesneuvelde weeskinderen in het Besloten Hof aan de leerlingen van het zesde leerjaar van het lagere school Wonderwijs

Programma: met muzikale begeleiding van een doedelzakspeler in Schotse klederdracht

- 10 uur : Aankondiging heropstart vaderlandslievende verenigingen in de Smisse (Vest 9A)
Voorstelling van de hernieuwde verenigingen Brigade Piron 2.0 /Vriendenkring Politieke Gevangenen
Toelichting door de voorzitter van Brigade Piron 2.0, de voorzitter Vriendenkring PG en de mandataris van het stadsbestuur.
- 11 uur : Herdenkingsplechtigheid in het Besloten Hof (Nonnenstraat 12)
Overdracht van het peterschap van het monument van de gesneuvelde weeskinderen
Officiële herdenking bevrijding van Herentals met kransneerlegging, vlaggenroet en volkslied

Alle bijeenkomsten zijn **Corona-proof** :

- Alles in open lucht, afstand houden, beperkt aantal aanwezigen
- Mondmasters verplicht, Covid 19 maatregelen , geen drank of receptie

Doelstelling van de vaderlandslievende vereniging 'Brigade Piron – Nete en Aa'

1. **Organiseren** van herdenkingsinitiatieven die de waardering van de 35 Herentalse soldaten van Brigade Piron (1ste Belgische Infanterie Brigade) bevorderen om hun bijdrage aan de bevrijding van België en Nederland in de periode 1944-45.
2. **Deelnemen** aan de ceremoniële herdenkingen van de slachtoffers van de Eerste en de Tweede Wereldoorlog die in de verschillende gemeenten van de regio Nete en Aa jaarlijks plaatsvinden.
3. **Stimuleren** van een respectvolle en actieve deelname bij de jongere generaties (schoolgaande jeugd en jeugdbewegingen) aan de herdenkingsmomenten van de twee wereldoorlogen.
4. **Propageren** van het vredesideaal onder alle volkeren en verdraagzaamheid voor alle culturen in de wereld.

De vaderlandslievende vereniging 'Brigade Piron – Nete en Aa' wil initiatieven organiseren om de belangstelling, erkenning en herdenking van de inzet van de Herentalse soldaten van Brigade Piron te bevorderen. Het 1e Belgische Bevrijdingsleger (genaamd naar hun generaal André Piron) heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog mee gestreden voor de bevrijding van België en Nederland en zo mee gezorgd voor de vrijheid waarin we nu leven. Hun bijdrage mag niet worden vergeten en vraagt daarom herdenking.

De jaarlijkse herdenkingsactiviteiten die de vaderlandslievende verenigingen organiseren vormen een sleutelrol om de jongere generaties op een positieve en respectvolle manier te betrekken bij herinnering van de slachtoffers van de twee wereldoorlogen van vorige eeuw. Met jeugd bedoelen we de leerlingen van de scholen en de jongeren van de jeugdbewegingen van Herentals.

4 Jaarlijkse herdenkingsmomenten

In de eerste plaats zijn er de bestaande jaarlijkse herdenkingsdagen op :

- 11 november (wapenstilstand van de Eerste Wereldoorlog 1914-18) -> **soldaten WO1**
- 8 mei (einde van de Tweede Wereldoorlog in Europa 1939-45) -> **brigade Piron**

Anderzijds zijn er gedenkwaardige herinneringsmomenten rond :

- Bevrijding van Herentals – 23 september 1944 - peterschap monument gesneuvelde weeskinderen Besloten Hof -> **burgerslachtoffers**
- Nationale feestdag op 21 juli -> **politieke gevangenen**

Een nieuwe naam : Brigade Piron 2.0 – Nete en Aa

De traditie om de gesneuvelden van de Eerste en Tweede wereldoorlog te herdenken bestaat al honderd jaar. Vaderlandslievende verenigingen gedenken jaarlijks de slachtoffers tijdens de officiële plechtigheden met een kransneerlegging, een vlaggenroet en volkslied aan het monument van de gesneuvelden op de Molenvest. Na de kerkelijke eredienst komen de genodigden samen tijdens de receptie in het lokaal van de oud-scouts 'De Brigand' Vest 9a Herentals. Dit om de vriendschapsbanden te versterken.

Ondertussen zijn er bijna geen oud-strijders meer en de laatste getuigen van de oorlog worden zeldzaam. Ook de sympathisanten worden ouder en hun aantal vermindert jaar na jaar. Om te voorkomen dat de herdenkingstraditie rond de gesneuvelden en oorlogsslachtoffers stilvalt, bij gebrek aan interesse, hebben enkele gemotiveerde vrijwilligers beslist dat dit niet mag gebeuren

Hoofdgedachte is :

'als we willen dat de herdenkingen blijven bestaan, dan moeten we de jeugd erbij betrekken !'

En dit moet op een eigentijdse manier gebeuren zodat de jongeren van vandaag zich aangesproken voelen tot de geschiedenis van de beide wereldoorlogen.

En ook bereid zijn de herinnering aan de slachtoffers ervan in ere te houden.

In vele gemeenten en steden nemen de scholen en jeugdbewegingen al deel aan de ceremonies van de oorlogsslachtoffers.

Maar hun betrokkenheid kan nog beter.

De vernieuwde vaderlandslievende verenigingen 'Brigade Piron 2.0 – Nete en Aa' en de vriendenkring PG kiezen daarom voor een meer bewuste aanpak rond de herdenking van de oorlogsslachtoffers door :

- de verschillende scholen uit de diverse onderwijsnetten beurtelings aan te spreken voor een actieve deelname aan één van de jaarlijkse herdenkingsactiviteiten
- de verschillende jeugdbewegingen te stimuleren om de herdenkingsmomenten mee op te nemen in hun programma.
- Als vereniging aanwezig te zijn tijdens ceremonies in de regio en eventueel met een voldoende draagvlak grensoverschrijdend samen te werken aan één project.
- belevingsprojecten uit te werken in samenwerking met de culturele verenigingen van Herentals en het stadsbestuur.

Daarom staat in het logo van de vernieuwde vereniging 'Brigade Piron', naast de plaatsnaam Herentals, ook de regio 'Nete en Aa' toegevoegd. Dit symboliseert dat de vereniging Brigade Piron zich niet enkel zal beperken tot zijn stadsgrenzen, maar ook openstaat voor samenwerking en aanwezigheid tijdens de herdenkingen in de ganse regio.

Als voorbeeld van deze nieuwe aanpak kunnen twee recente herdenkingsinitiatieven worden vermeld : één die verleden jaar plaatsvond en een andere die volgende jaar, als de corona-maatregelen het toelaten, wordt georganiseerd :

- De overdracht van het **peterschap** van het monument van de gesneuvelde weeskinderen in het Besloten Hof door de leerlingen van het zesde studiejaar van de lagere school Wonderwijs
- De **karavaantocht** met oude militaire voertuigen naar herdenkingsplaatsen in Olen, Morkhoven, Herenthout en Herentals. Tijdens dit grensoverschrijdend project wordt stilgestaan bij verschillende plaatsen van neergestorte geallieerde vliegtuigen met militaire slachtoffers tot gevolg.

Herinneringseducatie : betrokkenheid van de schoolgaande jeugd bij oorlogsherdenkingen

Het is ondertussen meer dan 75 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog op 8 mei 1945 in Europa werd beëindigd. Slechts de oudste generatie weet nog wat oorlog echt betekent en welk leed en ontbering hieraan is verbonden. Als men de herdenkingen levendig wil houden, dan moet de fakkel worden overgenomen door een generatie van jonge mensen.

Een belangrijke taak is om deze jonge mensen bewust te maken van het belang van een herdenking voor de slachtoffers van de voorbije wereldoorlogen.

De dag van heden, in de leerplandoelstelling 'herinneringseducatie', maken de leerkrachten tijdens de les geschiedenis, de jonge mensen bewust van de oorzaak en de gevolgen van de oorlog en brengen zij in de klas het besef bij dat de vrede waarin de mensen vandaag leven, kwetsbaar is. En dat de vrijheid die wij nu genieten, er niet vanzelf is gekomen.

De bewustwording van het streven naar 'nooit meer oorlog' moet de volgende generaties aanzetten om de slachtoffers van de beide oorlogen van de vorige eeuw, niet te vergeten en hen te blijven gedenken op een respectvolle manier.

Sinds verleden jaar nemen twee scholen deel aan het herdenkingsmoment van de bevrijding van Herentals op 23 september aan het monument van de gesneuvelde kinderen in het Besloten Hof :

- **De basisschool (W)ONDERWIJS** : het zesde leerjaar

Meester Kurt weet tijdens de eerste weken van het nieuwe schooljaar zijn leerlingen van het zesde leerjaar 'de sikskes' te inspireren tot een actieve deelname aan de herdenking van de gesneuvelde weeskinderen in het Besloten Hof. Ze maken zelf de papieren rode papavers (poppies) die aan het monument worden neergelegd en verzorgen de begeleidende teksten rond 'nooit meer oorlog'.

- **De middelbare school KOSH** : de derde graad van het secundair onderwijs (Sint-Jozefscollege)

Leerkracht mevrouw Megens introduceert haar laatstejaarsstudenten in de lessen van geschiedenis over de oorzaken en gevolgen van de Tweede Wereldoorlog. Nadien nemen de jongeren actief deel aan een begeleide wandeling of een fotozoektocht over de gebeurtenissen van WO2.

Het Peterschap van het monument van de gesneuvelde weeskinderen

Op vrijdag 15 september 1944 omstreeks 15 uur gebeurde één van de meest dramatische gebeurtenissen in Herentals .Een artilleriegranaat kwam neer op het binnenplein van de kloostergemeenschap van de Zusters Franciscanessen.

Op dat moment waren de weeskinderen van de Zusters van de Voorzienigheid aanwezig. Zij verbleven al gedurende geruime tijd daar hun schoolgebouw in de Burchtstraat waren opgevorderd door de Duitse bezetter. Zes onschuldige kinderen werden gedood en vele andere gewond.

Op 27 augustus 2017 werd een monument op het besloten Hof, ontworpen door kunstenaar André Lievens, ingehuldigd tijdens een herdenking voor deze slachtoffertjes. Aan het monument staat een lelie, die verwijst naar de onschuld van de vele kinderen die het leven lieten tijdens de oorlog.

Sinds 2019 wordt tijdens de jaarlijkse herdenking van de bevrijding van Herentals (23 september), het peterschap van het monument van de gesneuvelde weeskinderen overgedragen aan de leerlingen van het zesde leerjaar van de basisschool (W)onderwijs.

De overdracht van het peterschap wordt ingeschreven in het oorkonde-boek en officieel bekrachtigd door een afgevaardigde van het stadsbestuur van Herentals. Tijdens deze plechtigheid worden kransen aan het monument neergelegd gevolgd door een vlaggenroet van de aanwezige vaderlandslievende verenigingen. Dit alles met een serene muzikale begeleiding.

De geschiedenis van Brigade Piron (1940 – '45) het 1^e Belgische Bevrijdingsleger.

De 1ste Belgische Infanterie Brigade werd in de herfst van 1940 in Groot-Brittannië opgericht en bestond uit Belgische militairen en vrijwilligers die na de Duitse bezetting van ons land terug in dienst traden. In 1942 kreeg Jean-Baptist Piron het bevel de eenheid die in Tenby (Wales) een intensieve training onderging. De brigade Piron bestond uit ongeveer 2500 manschappen onderverdeeld in verschillende eenheden zoals infanterie, pantsers, artillerie, paracommando's, logistiek, administratie enz.

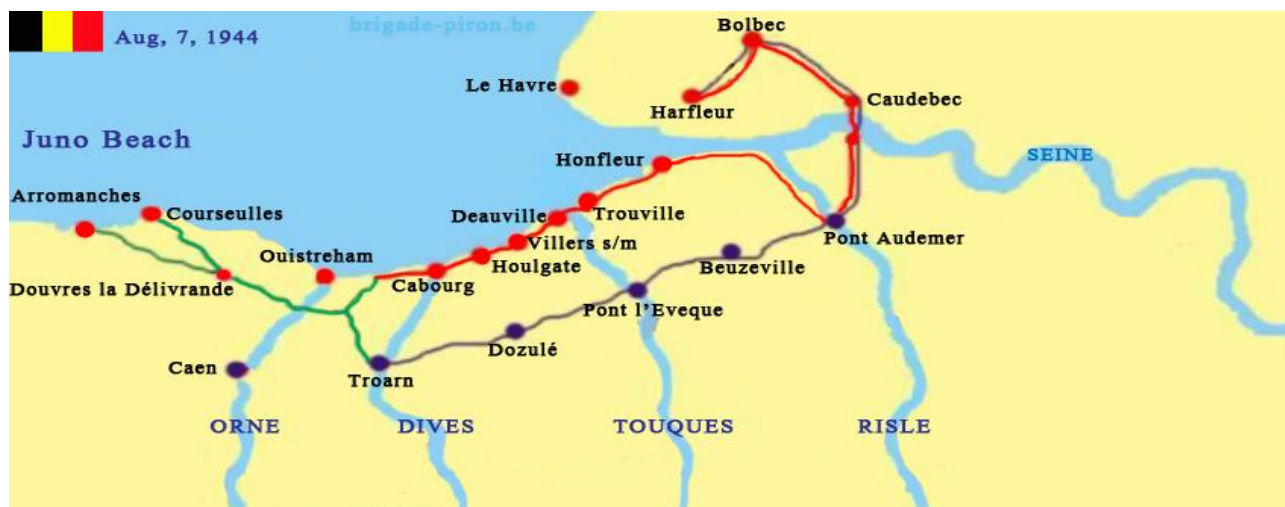
De brigade Piron nam niet deel aan de geallieerde landingen van 6 juni 1944 in Normandië, maar ontschepte pas op 7 augustus 1944 in Arramanches (met het militair materieel) en in Courseulles-sur-Mere (met de soldaten), waar de brigade onder het bevel van de Britse 6^e luchtlandingsdivisie (6th Airborn Division) en nadien van Canadese 1ste Leger werd geplaatst.

Hun taak bestond erin, samen met de Nederlands Prinses Irene Brigade, de kuststreek langs het Kanaal tussen de rivier de Dives en de monding van de Seine te zuiveren van de Duitse bezetters.

Op 21 augustus bevrijdden ze Cabourg, op 22 augustus Deauville, op 24 augustus Trouvilles-sur-Mer en op 25 augustus Honfleur.

Voor de opmars naar de Le Havre werd de Brigade Piron op 28 augustus 1944 onder het bevel geplaatst van de Britse 49ste divisie (West-Riding infantry division of de 'Polar Bears') die voor deze operatie was toegevoegd aan het Canadese 1e Leger.

Op 2 september werd de Brigade Piron in Harfleur echter direct richting België gestuurd om zich bij het 2e Britse Leger te voegen dat razendsnel door Noord-Frankrijk trok. Samen met de Britten staken ze op 3 september 1944 in Rongy de Belgische grens over en bereikten één dag later op 4 september de hoofdstad Brussel, waar ze enthousiast door de bevolking werden onthaald. De militairen kregen hierna een paar dagen verlof om hun familie te bezoeken.

Op 11 september zetten ze hun strijd verder in de streek rond Leopoldsburg en op 22 september staken ze de Nederlandse grens over om de dorpen van Zuid-Limburg rond het kanaal van Wessem te ontzetten.

Op 23 september 1944 bevrijdde een groep van verkenners van de Polar Bears (49^e West-Riding division) Herentals zonder slag of stoot.

Op 17 november, is de strijd voor Brigade Piron in het Nederlandse Zuid-Limburg voorbij en worden ze afgelost door de Britten. De brigade verlaat de regio om in LEUVEN te gaan uitrusten.

In de winter en de lente van het jaar daarop wordt de brigade gereorganiseerd om vanaf 4 april 1945 te worden ingezet voor de bevrijding van Nederland in de streek rond Nijmegen aan de Waal.

Bron : http://www.brigade-piron.be/accueil_nl.html

De Herentalse soldaten van Brigade Piron

Er zijn 35 soldaten van Herentals bekend die deel uitmaakten van Brigade Piron en die meevochten aan de zijde van de Britse en Canadese legers tijdens de bevrijding van Noord-Frankrijk, België en Nederland. Hiervan waren 25 Herentalse soldaten die vanaf 7 augustus 1944 bij het begin van de bevrijdingstocht naar België erbij waren. Hun foto's hangen in het lokaal van de oud-scouts 'de Smisse'.

Jules Leysen (1921 – 1944)

De enige Herentalse soldaat van Brigade Piron die is gesneuveld is Jules Leysen. Hij behoorde tot de 3^e Gemotoriseerde Eenheid en overleed op 17 augustus 1944, slechts 10 dagen na het begin van de bevrijdingstocht, aan zijn verwondingen te Sallesnelle in Normandië. Hij was amper 23 jaar.

Na de bevrijding van Herentals op 23 september 1944 treden nog 7 Herentalsenaren toe tot de eenheid en namen deel aan de verdere veldtochten in Nederland en het noorden van Duitsland.

Een heel ander verhaal is dat van de Belgische paracommando-eenheid waarvan de Herentalsenaar Marcel Lambrechts deel uitmaakte. Deze eenheid werd in 1942 opgericht in Engeland en bestond uit een honderdtal Belgische vrijwilligers. Na een harde en brutale training in het noorden van Schotland werden ze, samen met Poolse commando's, in 1943 ingezet voor de bevrijding van Italië. Via Tunesië en de landing in Sicilië nam de veldtocht, samen met de 8^e Britse Leger en het 5^e Amerikaanse Leger, vijf maanden in beslag voor ze de hoofdstad Rome bereikten. Daarna bevrijdden ze nog de Joegoslavische eilanden in de Adriatische Zee om uiteindelijk via Napels terug te keren naar Engeland.

Hun eenheid was zwaar gehavend : slechts de helft van de 100 weerbare mannen bleven beschikbaar. Versterkt met nieuwe krachten werd de eenheid naar Brugge overgeplaatst, van waaruit de landing op het Zeeuws-Vlaamse eiland Walcheren, op 1 november 1944 werd ingezet. Na 3 dagen was de klus geklaard. In 1945 vocht de eenheid nog mee in Noord-Duitsland tot aan de grote havenstad Hamburg. Na de overgave van de Duitse Legers op 8 mei 1945 was de Tweede Wereldoorlog in Europa eindelijk voorbij.

bron: boek van Jan Vincx 'Hoe Herentals de Tweede Wereldoorlog beleefde'

De bevrijding van Herentals op 23 september 1944

De soldaten van Brigade Piron namen niet deel aan de bevrijding van Herentals zelf. Deze eer viel te beurt aan de Britse 49^e West-Riding Infanterie Divisie, bijgenaamd de 'Polar Bears'. Nadat de Duitsers de nacht tevoren in stille trom het stadscentrum van Herentals hadden verlaten, konden enkele soldaten van de verkennersgroep van de Polar Bears 's morgens op 23 september 1944 zonder slag of stoot de Grote Markt oprijden. Ze werden uitbundig onthaald door de Herentalse inwoners en door de vrouwen met kussen bedolven.

De dag nadien op 24 september 1944 werd de voormalige burgemeester Rombouts onder begeleiding van de plaatselijke verzetslieden terug naar het stadhuis gehaald. Enkele Herentalse soldaten van Brigade Piron die toen in de buurt op verlof waren mochten mee poseren voor de foto op de trap van het stadhuis.

Later zullen deze fiere soldaten voor de trappen van het stadhuis, maar dan als oud-strijder, nog dikwijls poseren bij de jaarlijkse herdenkingen van de gesneuvelden en oorlogsslachtoffers.

Tekst voor de aankondiging aan de regionale pers :

Leerlingen en Brigade Piron 2.0 herdenken weeskinderen en slachtoffers wereldoorlogen

Op woensdag 23 september 2020 herdenken de leerlingen van het zesde leerjaar (W)onderwijs en de Vaderlandslievende Verenigingen van Herentals, de burgerlijke en militaire slachtoffers van de beide wereldoorlogen.

De leerlingen van (W)onderwijs aanvaarden vorig jaar het peterschap over het monument van de weeskinderen, en dit engagement wordt nu vernieuwd.

De herdenking heeft plaats in samenwerking met het stadsbestuur van Herentals.

De actie verloopt volgens de geldende coronamaatregelen.